

לומדים ביחד

קום והתהלך בארץ

אהבת הארץ המובטחת

"התקוה בת שנות אלפיים"... דורות על דורות ציפה העם היהודי להגיע אל ארץ מולדתו, בה התהלכו וחיו אבות אבותיו. הגעגועים לארץ הקודש הניעו במאה הקודמת את תנועת הציונות לקום ולהתיישב בארץ הזו. נראה שהעם היהודי הוא העם היחיד בהיסטוריה שלאחר אלפיים שנה של גלות ברחבי העולם חזר אל ארץ אבותיו, הקים אותה מחדש, ואף קרה לערים וליישובים החדשים בשמותיהם המקראיים. גם כשעלתה האפשרות ההגיונית יותר להקים את המדינה באוגנדה, לא התבלבלה ההנהגה הצעירה, והתעקשה להקים את המדינה בלב ליבו של המזרח התיכון ובמקומות שוממים וקשים להתיישבות. מהו הכח של הרצון העתיק לחיות בארץ ישראל? וכיצד הוא לא דעך במשך אלפיים שנים בגלות? על כך ביחידה הבאה.

הראשון שקיבל את ההבטחה שבניו יחיו בארץ ישראל [כנען לשעבר] היה אברהם אבינו. לאחר ההבטחה הוא מקבל מאלוקים ציווי לעשות שני מעשים בארץ ישראל.

1

בראשית פרק יג

שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה... כִּי אֵת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְנַנֶּה... : קוּם הַתְּהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרַחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתְנַנֶּה

← אברהם מצווה להביט בארץ וגם לצעוד בה. חישבו- מה מבטא המבט על הארץ? ומה מבטאת ההליכה בה? מדוע לדעתכם יש צורך בשני הדברים?

2

קראו את הפסקה הבאה:

רבי שלמה מלונטיץ (9161-0451), פירוש על התורה- "כלי יקר" בראשית יג, יז

הקנה הקדוש ברוך הוא אל אברהם את הארץ להשיג שמה שני מיני תועלת, האחד, רוחני והוא נקנה בראייה לבד. ואחד, גופני והוא נקנה בהליכה [כאשר מגדיר גבולות ע"י הליכה "מציב עובדות בשטח"]. הרוחני הוא, ...ששם פעל ה' מכוון לשבתו יתברך ושם חביון עוזו יתברך, ... ומטעם זה רבים נכספה נפשם לעמוד במקום ההוא ... וכנגד תועלת רוחני זה אמר הקדוש ברוך הוא שא נא עיניך וראה ... ואחר כך דיבר על השלימות הגשמית [הפיזית] הנקנה לו בארץ ... ואינה נקנית כי אם בחזקה גמורה... אמר קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה.

← כיצד מסביר רבי שלמה מלונטיץ את שתי הפעולות של ההליכה וההסתכלות על הארץ? מדוע שתיהן נצרכות לדעתכם?

← דונו: האם לארץ ישראל יש "כח" מיוחד שאין בארצות אחרות? מבחינה פיזיולוגית נראה שאין הבדל בין האדמה הזו לאדמה אחרת.

3

קראו את המקור הבא מספר הכוזרי העוסק בדי שיח בין החבר [החכם היהודי] לבין הכוזרי [מלך הכוזרים- מלכות עתיקה בימי הביניים]. הכוזרי טוען שארץ ישראל אינה מיוחדת ממקומות אחרים, קראו מה עונה לו החכם היהודי בעזרת "משל הכרם".

רבי יהודה הלוי, ספר הכוזרי מאמר ב

אמר החבר: אל יקשה בעיניך שתתיחד [תהיה מיוחדת] הארץ מכל הארצות... יא. אמר הכוזרי: אינני שומע על השוכנים בארץ ישראל יתרון על שאר אנשי העולם. יב. אמר החבר: כן הכרם הזה שאתם אומרים, שמצליח בו הכרם אילו לא היו נוטעים בו הגפנים ועובדים העבודה הראויה להם, לא היה עושה ענבים. [כך] לא יתכן לסגולה הזאת [לכח המיוחד של הארץ] להגיע אל הענין האלקי בכלעדי המקום הזה, כאשר לא יתכן שיצליח הכרם מבלעדי ההר הזה.

← החכם היהודי מסביר לכוזרי שכמו שכדי שיצא כרם עם ענבים משובחים רק בצירוף תנאים נאותים, ועבודה מיוחדת, כך אין כל מעלה לארץ ישראל אם עם ישראל אינו נמצא בה.

← האם אתם מכירים פיתוחים והצלחות פורצות דרך של העם היהודי בארץ ישראל ב70 השנים האחרונות? מה יכולה להיות הסיבה לכך לפי הפסקה האחרונה?